

Redacțiunea, Administrațiunea
și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Anunțurile ne frământă nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primești în Viena
E. Hoss, Hasenauer & Taylor (Otto
Maas), H. Schalk, Alois Herold, M.
Dukas, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberg, Ek-
stein Bernat; în Frankfurt: G. L.
Luske; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 8 or. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bał.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în fă-care-ți
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și strălănitare:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un eșemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atâtă abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 174.

Brașov, Luni-Marti, 10 (22) Augustu

1893.

Reflecțiuni unguerești

în ajunul serbării sfântului Ștefan.

În ajunul serbării Sf. Ștefan, foile unguerești fac reflexiunile lor, dictate de îngrijirile, ce le cuprind pentru viitorul „națiunei”.

Acest viitor li-se prezintă ađi într-o lumină puțină îmbucurătoare. Nu s'au multămite nicidecum custarea de față a lucrurilor și optimismul, cu care judecau ele această stare mai înainte a făcut loc unei dispozițiuni aprăpe pesimiste. Lucrul se esplică foarte ușor, decă vomă avé în vedere faptul, de care sunt ađi convinși și contrarii noștri, că ei nici-odată nu au fost așa de iso- lați și incunjuțați de atâta nemul- țumire, ca acum, în nisce momente, când erau mai înclinați a se crede ajuns la culmea puterii lor.

Este dér posomorită icóna, ce o desfășură foile guvernamentale, nu mai puțin ca cele opoziționale în- antea ochilor „patrioților” cătră cari se adresază.

Foile guvernamentale manifestă aceeași neliniște, ca și cele opozițio- nale și vomă cita ađi părerea ce- lor mai de căpeteniă dintre ele, a guvernamentalului „Pester Lloyd” și a opoziționalului „Egyetértés”.

Să vedem mai întâiu, ce cugetări a deșteptat serbarea S lui Ște- fan între cei dela fôia opozițională kossuthistă:

„Orî încătrău ne aruncăm pri- virile — dice Egyetértés — nu vedem, ce ni-ar plăcé să vedem. Necazuri grele de totu felul se grămădesc; stările publice deș- tătă pe totu locul presimțiri ne- gre. Nu este liniște, nu e pace în țără. Spiritul public e bolnăvicios și acésta se arată în aparițiuni foarte îngrijitoare... Se vedu pretutindeni urmele unui sistem de guvernare păgubitor, ușuratic, superficial și corpul întreg al statului un-

„garu e plin de răni grave. Inza- „daru așteptăm vindecare; în za- „daru sperăm, căci tôte mergu pe „văgașul vechiului sistem și în „locu ca stările se îmbunătățescă „ele devin tôte mai slabe, totu mai „posomorite. În țera întrégă se agită „lupte de naționalitate. Statul maghiar „este plin de dușmani cari amenință „cu nimicire constituția de 900 de „ani a statului Sf. Ștefan. Statul „maghiar se pregătesce să serbeze „esistența sa de-o mii de ani, ér uni- „tatea statului și de și este totu mai „mult amenințată și autoritatea-i stir- „bită. Una după alta urmază peri- „colele, cari amenință pacea internă „a țării. Guvernul nostru, ca și „când și-ar fi pierdut ori-ce simț „pentru interesele mari ale statului, „privesce cu indiferență la munca „negră a curenților amenințătoare...”

Multu mai lămurit se exprimă asupra situațiunei guvernamentalului „Pester Lloyd”. S'ar păré chiar unu moment, că acésta fôia, care — precum bine a observat mai deunăđi „Vaterland” din Viena — a nutritu necurmatu șovinismul masselor cu tonul ei ațitător și vătămător față cu naționalitățile și care împreună cu întregu partidul guvernului și cu fișpanii a stat în fruntea acelei „mișcări demagogice” maghiare, ce o inspăimântă astăđi, s'ar păré, di- cem, că acésta fôia ar fi pe cale de a se mai cuminti. Dér se o lă- săm să se vorbească ea însăși:

„Ce folosește — esclamă „Pester „Lloyd” — procesiunea solemnă „cu mâna sfințită a regelui Ștefan, „cu tótă pompa și strălucirea ei, „decă patima urei și a desbinării „têrsece prin strade moștenirea spi- „rituală a regelui Ștefan? Ce ne „ajută ingenunchierea înainte re- „liciei, decă ideile, alu căreia sim- „bolu ar trebui să fiă ea, sunt tă- „găduite de milioane de cetățeni ai „patriei noastre? Amenință să se

„pérdă cu totu nexul dintre for- „mațiunea actuală a raporturilor „nôstre politice și dintre tradițiuni, „cari prin vécuri plini de eveni- „mente au susținut statul ungar, „în mijlocul vijeliilor celor mai „pustiitoare istorice...”

Fôia guvernului găsește acum deodată, că „generația de față pă- răsește vechile și probatele cărări și pășește pe cărări nouă, ce au fostu totdeuna evitate de antece- sori”..... Fatalele aparițiuni ale tim- pului de față le vede ea în mișcarea naționalităților și în continuatele escese ale spiritului șovinist din patriă. Aceste rele, ce se condițio- nizează unu pe altu, formază simpto- mele periculoase de bolă, ce se ma- nifestă în viața publică a Ungariei.

Se înțelege, că „P. Lloyd” con- sideră ca cea mai „uricioasă și peri- culoasă” din aceste două aparițiuni „asaltul naționalităților în contra ideii de stat maghiar”.

Urmază după acésta o espunere de idei, cu obiceiuita falsificare a istoriei, prin care „P. Lloyd” vrea să dovedescă, că Ungurii au fostu totdeuna mai culti și mai puternici, și că decă n'au absorbit până acum naționalitățile, cauza este, că n'ar fi avut nici-odată acésta intențiune și că au știut să se resiste ispitelor unu „regnum unius linguae”, dér că în schimb s'au așteptat, că națio- nalitățile voru fi recunosctore pen- tru „toleranța națională ne mai po- menită, ce au întimpinat-o din par- tea lor de o mii de ani”. Oare acésta idee generoasă de toleranță să fiă de ađi încolo unu isvoru de stricăcinne și nenorocire pentru na- ționea maghiară? Nu, „P. Lloyd” nu se pôte da unei cugetări atât de pesimiste, ci e convins, că po- litica de față a naționalităților is- vorește numai dintr-o „rătăcire tre- cătoare”, care într'unu timp nu prea

depărtat va ceda unei judecări mai înțelepte.

Până atunci fôia guvernului află de bine a ne mai desfășura încă odată icóna pericolelor, ce ne-ar amenința din partea Rusismului și dice, că pentru politica de stat nu rămâne alta decât „urma o atitu- dine expectativă, demnă, respectându valorea suverană a legilor, dér ne lăsându a fi scos din țitini prin nici o provocațiune”.

Și acum trece la provocațiunile șovinismului, „care în pornirile sale nebune vrea să asimileze peste nôpte poporele rezistente”, Voru fi de lipsă retorsiuni față cu șovinismul — dice „P. Lloyd”, „trebuie să dăm peptu și cu elu bărbătesce”, „căci și elu păcătuesce în contra moștenirii spi- rituale a aceluia, care a creatu acestu stat”.

„Și șovinismul... apelază l'a „patimele masselor, pe cari caută „ale aprinde cu ațitări și ale mobi- „liza cu suspiciuni. Pentru elu pa- „triotismul e una cu intoleranța și „zelul național e numai unu și „nonim pentru pofta de prigonire. „Acea, la ce nisuesce, este domnia „instinctelor vulgare, este „cauaillo- „crația”, cum o numesc Francesii „în terminologia lor cea mai nouă politică”.

„Netoleranța șovinistică provocă netoleranța naționalităților, ațitări- rile ei nasc agitațiunile pe cealaltă parte și așa isbucnesc certe și zizaniile interne, cari subminează țera. Ca să înceteze aceste, viața publică are lipsă de unu adencu și estinsu procesu de purificare”.

Ai crede, că cetesc reflexiuni de-ale lui Ludovicu Mocsary, dér sunt în adevelu reflexiunile lui „Pester Lloyd”, care nu de multu își bătea jocu cu atâta perfidiă de „ilusuniile și fantasmagoriile” lui Mocsary.

Însă nu vorbele frumoșe hotă-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

„Trădători de patriă!”

„.....Au vedut ađi ore pisica lătrându pentru ha- tărul cănelui, ori cănele mieunându de dragul pi- sicei? Dér natura solidă a Germanului nu stă în altu raportu cu cea ușu- ratecă a Velșului, decă cănele cu pisica, și voi totuși, mai irațional de câtu dobitocele, îi imitați limba”.

Moscherosch cătră co- naționalii săi la 1650.

Cu tótă imbulzela de materiă, ce avem, mai revenim odată asupra broșurei lui Pituk. Amu reproducu, ce e drept, până acuma multe bazaconii din ea, dér totu au mai rămas; și rămasu tôte câte încă nu le-am amintit, și acéste nu sunt puține, căci broșura întrégă e o bazaconiă.

„Cine ar fi cređut — scrie Pituk — „că Șincai și soții lui, când s'au întorsu dela Roma, voru desvolta o astfel de reac- țione în contra patriei și a limbei nôstre, încât astăđi e aprăpe imposibil a stirpi

din Valachime principiile lor nepatriotice, păgâne. Poporul acesta, odinoriă nomadu, care era cunoscut prin munții Balcanului sub nume de „ciobani”, cine ar fi cređut să ajungă din „Vlachi” (Blocht), ce erau, la renumele cu care se laudă acuma, că sunt adecă strănepoții lui Romul și Remu, descendenții lui Traian, care i-a colonisat aici de sub cerul senin alu Italiei? Ce se ține de limba nôstră națională (Până aci vorbea stropșitul de limba maghiară, ca de limba lui națională, acuma pângă- resce pe cea română. — R.), care mai multu de jumătate (De ce nu întrégă? — R) e plină de elemente maghiare, ér ce rămâne, e un amestec din limba dacică, latină, greacă, slavă și din alte limbi; cine er fi cređut, că acea limbă în urma so- fismelor preoților gr. catolici întors din Roma. să și vindice dreptul de a fi con- siderată de limbă română”.

„Episcopul Papp Szilágyi și uită de aceea, că o parte însemnată a credincoi- șilor săi e maghiară, elu își adresă cirou- larele sale numai cătră credincoșii săi Valachi”.

„Cine nu și aduce aminte de Esc. Sa Vasile Erdéyi, fostu episcopu de Oradea,

oare în epoca Bach a căpătat, pentru spi- onările sale rangul de baron și crucea S tului Ștefan”.

„Unde amu sta noi, decă n'am sci, că aceste utopii le-au combătut la timpul sêu, cu argumente neresturnabile, Roesler, Miklosich, Hunfalvy, Réthy, Moldovan Ger- gely, Alexi și alți savanți ai noștri”. (De acum înainte istoricii se voru provoca și la argumentele savantului Pituk. Tres faciunt colegium. — R.)

„La ce grad înaltu de cultură ar fi astăđi națiunea valahă, decă corifeii ei or- biți n'ar fi causat o astfel de decadință ou fantasmagoriile lor! Prin alipirea cătră limba maghiară, ce teren ar fi ocupat ea în tôte direcțiunile!...”

„Dér decă limba liturgică a uniților noștri din Ungaria ar fi fost maghiară, ore desbrăcatu s'ar și ei prin acésta de naționali- tatea lor?” (Mai la dealu, pag. 8 identificân- du se cu Maghiarii scrie. „Factorul principal al naționalității nôstre e limba nôstră na- țională!” Apoi se mai dică cineva, că nu e nebun! — R.)

„Națiunea valahă nu era odinoriă atât de decăđută, atunci decă când nascea pe unu Oláh, pe Uniadesoi și Chinizescii.

Atunci Valachii gr. cat. n'au fostu, nici n'au putut să fiă maghiarofagi, căci stăteau sub jurisdicțiunea Episcopilor latin. (Pe vremea aceea nici nu esistau gr. catolici, ér de acolo, că Episcopii latini luau deoime dela Români și-i băgau în jug, numai după logica lui Pituk urmază, că Români n'au putut fi maghiarofagi. Credem, că toamai contrarul urmază — Red.)

„D-đeule mare! care decă te miso se sgude bătărul pământu, i-se outremură polii și care porți grijă de imperii mari, ce s'ar fi întemplat din poporele de aici, decă n'ai fi dăruit țera acésta, dela Car- pați până la Adria, națiunei maghiare vi- teze?... Ar fi peritu naționalitățile de aici pentru tot-deuna. Și când veniau tarentele mongolesci și tătaresci... decă sabia lui Uniade, (despre care pe pagina anterioară constatase, că e Român. — R.) n'ar fi stră- lucit la Belgrad, decă n'ar fi crescut eroi din șirul Maghiarilor: ore ar trăi as- tăđi națiunea valahă, care și-a păstrat li- bertatea cu prețul sângelui Maghiarilor. Ar trăi ea ore, întreb? Nici-odată? Poste- ritatea i-ar cunoșce numele ingratu numai din cronice. (Se vede, că Pituk nici ideii n'are de istorie, nu scie că inșiș Papii au

răscu, ci convingerea și sinceritatea cu care sunt exprimate. Despre convingerea și sinceritatea unui Mocsary nu ne îndoiim — vorbele celorlora dela „Pester Lloyd“ ne lasă însă deocamdată reci — să vedem mai întâi cum le vor corespunde faptele!

CRONICA POLITICA.

— 9 (21) August.

Agentul unghuresc Ováry, care avea misiunea de a face propagandă în străinătate pentru politica unghurescă, a părăsit zilele acestea Italia. Din incidentul acesta, el publică o scrisoare de „rămas bun“ în foia italiană „Gazetta di Torino“. În această scrisoare a sa, Ováry se plânge contra acelor diare italiene, cari s-au născut de locu articolii lui sau că i-au publicat numai cu rezervă. „Una dintre aceste foi“, dice Ováry, „a publicat telegrama privitoare la demonstrațiile din Oradea sub titlul acesta: „Ură unghurescă în contra Valahilor.“ Foia aceasta e în rătăcire. Dacă Maghiarii s'ar purta cu ură față de Valahi, atunci nu i-ar fi suferit în țera lor în decursul de atâția seculi. Revoltarea ce s'a manifestat cu ocazia demonstrațiilor dela Oradea-mare, este revoltarea unei națiuni întregi, din cauza calumniilor împărtășite în lume și din cauza vătămărilor, ce i s'au făcut acelei națiuni în propria sa patrie... Dicu, că națiunea unghurescă este barbară, — acea națiune, care în decursul de atâția seculi a fost înaintea postului civilizației europene (sic!). Dicu, că națiunea unghurescă este tirană, — acea națiune, care a dat naționalităților atâtea libertăți, încât nu se află un alt doilea stat în lume, în care popoarele imigrate să se bucore de atâtea libertăți ca în Ungaria!“ etc.

Cutezătorul Ováry, care are îndrăznă de a păși în fața lumii cu astfel de pamflete revoltătoare, petrece acum în Paris, unde are misiunea să „lumineze“ și presa franceză asupra raporturilor din Ungaria. Să nu se mire însă nimenea, decât din banii publici ai Ungariei îi succede lui Ováry a mitui cei-colea câte-o foie din streinătate. Jidanul, Jidanu rămâne, și decât o mare parte din presa din streinătate, ca și dela noi, se află ași în mâna Jidanilor, jupanul Ováry poate să-și jöce mendrele ușor. Vorba e însă, că istoria nu se poate falsifica și decât se găsească foi ca „Gazetta di Torino“, cari îi permit lui Ováry să scrie despre Români, ca despre un popor imigrat în țera Maghiarilor, aceasta denotă o totală lipsă de cunoștință istorică.

„Kölnische Zeitung“ dela 14 și 15 August a. c. primesce dela corespondentul său din Pesta nise telegrame caracteristice. Așa i se telegrafiază, că ministrul Weckerle

a mersu la Ischl, spre a căpeta aprobarea coronei, pentru un proiect de lege, ce voese să-l prezenteze parlamentului privitor la pedepsirea „afectării la ura de naționalitate“. Aceleași foi i se telegrafiază din Pesta, că în cercurile clericale, e mare consternațiunea, ce a produs-o „Monitor de Rom“, care, precum șcimă, cere ca catolicii unghuri să sprijinescă năsuințele naționalităților, spre a lua astfel lupta în contra planurilor liberale ale guvernului. Clericali se temă acum, că prin acesta va fi paralizată agitațiunea catolică în contra proiectelor bisericesci căci cu naționalitățile nu vrăse mērgă nimeni. Acum — încheie corespondentul gazetei din Colonia, — e neindoișu, că majoritatea din camera magnaților va fi pentru proiectele bisericesci.

Astăzi se încep alegerile pentru parlamentul francez. Națiunea franceză se va pronunța din nou, decât este mulțumită ori nu cu actuala formă de guvernare, care există deja de 23 de ani, urmând după o mare catastrofă. Din scrierile ce sosesc despre mișcările electorale apare, că partidele republicane vor eși încă și mai întărite din campania electorală; ba se crede, în general, că guvernului-Dupuy i va succede a înșgheba o majoritate imponentă din elemente omogene. Părerea aceasta nu se va păr de loc exagerată, decât ne gândim, că o totu scandalul Panama, în contra Republicei nu s'a ridicat nici măcar o mână. Chiar și muncitorii, cari au pierdut mai mult, au rămas liniștiți; ei n'au apucat nici armele, nici n'au ridicat bariade contra sistemului republican de guvernare. Din aparițiunile acestea nu putem deduce altceva, decât, că ideea republicană a pătrunsu așa de adēnu în părțile populației franceze, încât ea nici chiar pentru peocă și greșeli mari nu pöte fi desprețuită și părăsită. Da, în timp de 23 ani Francezii s'au obișnuit cu libertatea. A treia republică li-a înălțat bunăstarea materială, i-au făcut temerari și respectați în Europa. Generația nouă franceză a crescut în atmosfera republicei și a supt ideile republicane. Eă garanța cea mai solidă a învingerei republicanismului la alegerile, ce se încep azi.

Din Belgradul Serbiei se anunță, că actualul acușățiune în contra miniștrilor serbesci s'a prezentat acum tribunalului de stat. Acestu tribunal de stat e compus din 16 membri, jumătate luați dintre membrii consiliului de stat și jumătate dintre membrii curții de casațiune. Raportorul comisiei investigătoare parlamentare funcționează înaintea tribunalului de stat ca acuator public în numele scuștinei. Tribunalul de stat are să fice cercetare după prescrierile procedurii penale, și după încheierea ei are să se stabilească ziua per-

tractării finale publice. Sentința se ia cu majoritate de voturi și intră imediat în vigoare. O grațiere sau scuzare a pedepsei se pöte face numai de către regele și numai la propunerea scuștinei. Pedepsele sunt pentru vătămarea constituției și a legii electorale de 2—5 ani închisore de stat. Ministrul însă, care a contrasemnat ună ucașă alu regelui, prin care se sisteză constituția de totu său în parte, se va pedepsi cu 5—10 ani închisore de stat și cu pierderea drepturilor civile. În cazul de față în acușățiunea contra membrilor cabinetului Avacumovici pöte fi vorba numai de pedepsa cea mai mică, amintită în punctul întâi.

„Pacificarea“ naționalităților.

Reproducem mai josu unu primu-articul alu diarului „Egyetértés“ dela 19 August, publicat sub titlul „Cultura maghiară și naționalitățile“. Acestu articolu ilustreză în de-ajunsu modul, cum aru dori Ungurii să „pacifice“ naționalitățile.

După ce combate pe cei ce susțin, că actualele agitațiuni de naționalitate ar fi o urmare a neglijenței din trecut, foia unghurescă continuă astfel:

Nu mai rușine pöte să cetescă generația de astăzi discușiunile, ce s'au încinsu pentru limba maghiară în dieta dela 1840 și 1844, entusiastele petițiuni înaintate în cauza această la regele, precum și legile aduse atunci. Celu puțin bărbății politici din anii 1840 au vrutu să facă ceva și cu tenacitate se alipă la propusul lor, măcaru că aveau să lupte cu unu guvern nenațional, cu unu guvern dușmănos. Bărbății conducători ai epocii de față n'au sentimentu pentru marea cestiune, și dela 1867 n'amă avut guvern, care să fi făcut, măcaru cătu de pe departe, încercarea de a rezolva cestiunea de naționalitate. Societatea maghiară, lăsată niind de capul ei, se subiuimă însă și ea să rezolve ponderosa cestiune, ome se mai pöte mira dera, decât într'o asemenea situațiune, ea a devenit nervosă și se lasă răpită de exploziuni ale mâniei.

Să cetim numai, între altele, rescriptul dietei dela 31 Ianuarie 1840 și vom vedea, că în sentimentul pentru limba maghiară, acea epocă era multu mai bogată, decât noi. Acea dietă a cerutu, ca toate autoritățile, înțelegându-se aici și autoritățile bisericesci, să și pörte oficiul lor în limba maghiară; ca și înaintea forurilor bisericesci, fără excepțiune, procesele să deurgă în limba maghiară; ca toate confesiunile să pörte matriouele în limba maghiară; ca, fără deosebire de confesiune, numai acela să pöta fi preot, care vorbesce limba maghiară; ca în orașele libere regesci, după unu timp de 10 ani dela aducerea legii,

numai acela să pöta dobödi dreptul de cetățēnu, care vorbesce unghuresc; ca nimenea să nu pöta căpeta titlul de nobil, decât nu scie unghuresc. Și dieta de atunci a pöceput, că instrucțiunea publică e cel mai principal mijloc pentru propagarea culturii, e cel mai puternic sprijin alu ideii de stat maghiar. Ea a pretinsu, ca limba de instrucțiune în școlele de orice categorii să fi limba maghiară și ea în preparandi de stat ca limba de propunere maghiară să se crescă o învățatorime patriotică și în spirit maghiar.

Cea mai mare parte din aceste postulate au fost înarticolate în lege. Articolul de lege VI din 1830 și III din 1844 servesc ca strălucite dovești în ceea ce privește patrioticul avēntu alu anilor patru-șeci.

Bărbății politici dela anii 40 au vrutu să eucerescă biserica și școla pentru cultura maghiară, și decât năsuințele lor au suferit naufragiu, aceasta este a se datori curții din Viena. Noi am pus biserica și școla la dispozițiunea agitatorilor de naționalități, deși n'amă fostu siliți să facem acestu pasu suicid. Să nu vorbim dera de înțelășările trecutului, ci să vorbim numai de neglijența noastră, să vorbim numai de optimismul nostru, provenit din trândăvie.

Să înțelegem, că cestiunea de naționalitate nu se ține de resortul ministrului de interne, ci de resortul ministrului de instrucțiune publică; să înțelegem, că cu gendarmeria nu putem face servicii culturale unghuresci. Statul trebuie să exercizeze o învirmășă asupra creșterii preoților și învățătorilor, el trebuie să îngrijescă, ca adversarii ideii de stat maghiar să nu pöta păși peste pragul bisericii și alu școlei. Și în fața pericolului amenințator, nă-care politiciu maghiar prevētoru trebuie să fi pătrunsu de convingerea, că pe lângă ori ce jertfe, instrucțiunea publică elementară însă trebuie să trecă în mâna statului.

Trecerea instrucțiunii publice în mâna statului este unu dintre cele mai puternice mijloce pentru rezolvarea cestiunii de naționalitate; dera cumcă ea singură nu pöte duce la unu succes deplin, aceasta e naturalu. Acesta au sciut-o și bărbății politici ai anilor 40 și când în petițiunea lor dela 31 Ianuarie 1840 au cerutu maghiarisarea instrucțiunii, ei au prezentat tot-odată regele și cererea, ca să restabilească armata maghiară, comanda în regimente maghiare să fi unghurescă și numai cetățēni maghiari să pöta deveni ofițeri. Armata națională: acesta ar fi unu altu factoru puternic în ceea ce privește rezolvarea cestiunii de naționalitate. Armata comună dă expresiune slabiciunii ideii de stat maghiar și este unu adevăratu asil alu agitatorilor de naționalitate, deorece această armată este inimică ideii naționale, dera e amică naționalităților. Și aici ajungem apoi la adevērul, că fără o Ungarie independentă, e imposibilu a rezolva pe deplin cestiunea de naționalitate.

recunoscutu, că nu Maghiarii, ci Români au fostu stăncă de care s'a frântu invasiunea turcescă! — Red.)

„Înaintea altarului catolicu (latinu), în ce concordii trăsescu tōte naționalitățile din lume! (Așa și s'a spus în seminarul din Sătmăru, dera se fi eșit nu mai departe, decât dincolo de Laita, ai fi aflatu, ce luptă înverșunată pörta Slavii cu Germanii, cu tōte că sunt uniți la același altar latinu! — R.)

„Ar putu soi din istoria frații Valahi, că la 1533 voivodul Vladu, la 1592 voivodul Alesandru, őr la 1592 voivodul Aron din Moldova au corespondat în treburi unghuresci în limba maghiară. (Miniciună! — R.)

„Cele mai vechi popore în Europa sunt — după Rusticus — Bascii, Albanii și Finii. Bascii se nisuiu a deveni Spanioli buni și Francezi buni, Albanii Greci buni, őr Finii Șvedii și Muscalii buni, învățându limba lor, și cu tōte aceste și-au păstrat limba națională până în ziua de astăzi!... Și Valahii noștri catolici? Dacă pseudo-înveștății lor nu li-ar fi predicat fantome, și ei ar fi asemenea acelor popore.“ (Ce va să dăcă asta? — R.)

Vorbim despre seminarul centralu din Pesta, căruia dăce, că nu-i succede a maghiarisă pe teologii români trimiși acolo esolamă P., cu durere: „Ca și iedera ce se acată de orengile arborilor și se înalță cu ajutoru strein uătră ceriu și adeseori și omără binefăcătorul, așa și această generațiă valahă, hrăniindu-se din trupul patriei noastre, atenteză mai târziu la viața aceleia“. (Ce Juda! — R.)

„Dacă considerăm dotațiunea cea mare, ce o căpeta Episcopul Oradei dela statul nostru maghiar, vedem, că ar putu face minuni în diecesa sa. Ar fi putut demultu esopera, ca să nu mai fi nimeni în diecesă, care să nu vorbescă curat și cum să cade limba noastră maghiară multu armoniosă. (!) Decretele papali referitoare la limba română, la care se provocă Lauran sunt încă din vremurile, când ideea de stat maghiar încă nu se dezvoltase.“

„Ce va să dăcă ideea fixă: dacoromânismu? Acesta este o idee plină de miasme, o idee prōstă, o utopiă, minciună, înșelăciune de popore, o imoralitate...“

„Tatăl meu era locotenent, și vulnerat de două glonțuri zăcea pe patul de mörte plângēndu după depunerea armelor

dela Șiria, că n'a putut să mōră și elu pe câmpul de bătăliă împreună cu ceilalți eroi anonimi. Fiule! — dăce cătră mine — iubesc-ți patria; nu uita, că trebuie să fi puruă patriotu maghiar cu trup și suflet, așa te-am crescut și binecuvēntare, ce și-o dau, numai așa să ai valōre, decât nu te vei abate dela intențiunea mea...“ „Pentru Heroștră și esistențe catilinare valahe, nu-mi voi renega nici-odată convingerea mea patriotică...“ „Absolvând gimnasiul în Oradea, la 1875 am fost trimis din partea dieceei în seminarul cel mai patriotic din Sătmăru, unde am absolvat teologia. Ca preot tineru eram instructoru lângă 2 nepoți ai Episcopului cu plata de 10 fl. la lună, avēnd datorița de a funcționa în timpul liber și ca scriitor în cancelaria diecesană. Urându-mi-se de spiritul nepatrioticu dela curte, m'am dorit la sat, în mijlocul poporului nevinovat, ca aici să crescu patriei mele bărbăți adevărați. Pentru aceea am rămas și celibe, ca liberu de grijile familiare, să pot fi preot și patriot adevērat!“ (Nu! Nebun adevērat. — R.)

În fine nu putem lăsa neamintit, că marele pitou Pituk își arată colții și față

cu organul nostru, amintindu cu deosebire „articulul fulminant, dușmanul statului și daco-valahii“ scriși de acestu organ în cestiunea gimnasiului de Beiuș și afirmēndu, că acești articuli agitatori, — între cari și cunoscutul articulu alu preotului din Galșa, Adalbert Pitou, scrișu cu data Șiria Iunie 1890 — au fost lășiți și răspădiți printre preoți pe spesele Episcopului Pavelu. Lucru ciudat! Articuli, cari combatău atitudinea nehotărită a Episcopului și a consistoriului în afacerea gimnasiului din Beiuș, să fi fost inspirați și răspădiți de Episcopul! Și decât ar fi fost așa, atunci, ca ce felu de caracteru se presentă piticul Pituk, când în locu să mulțumesc Episcopului, că a făcut să se răspădească articulu lui fulminant daco-valahii, scriși în „Gazeta“, încă îl atacă și-l suspiciōnează în mod atăt de mășav?

Vorba noastră: Său că Pituk Béla dăci este unu smintit, său că este unu trândător, care se face unelta contrarilor națiunii sale. Tertium non datur! — Haec verba subjecta sunt iudicio sanctae matris Ecclesiae!

SCIRILE ȚILEI.

— 9 (21) Augustă.

Ună necrologă caracteristică. Intr'unul din numerii trecutți ni-am fost exprimată mirarea, că capitulul diecesei române gr. cat. din Gherla ne trimite ună anunțiu funebrelă ungurescă despre mărtea unui canonic român. Ni se comunică acuma din două părți, că acelă anunțiu maghiară numai din greșală ni-a sosită nouă. Că Românilor li s'a trimisă anunțiu în limba română despre ceea ce ne-amă convinsă din esemplare române trimise nouă în urmă, și numai câteva au fost tipărite unguresce „pentru autoritățile streine și capitulele r. catolice”. Constatând această totuși nu putem să nu ne exprimăm din nou regretetele noastre, că oșpeteniile unei dieceși române se sfiesc de a trimite autorităților și capitulelor streine anunțiu funebrelă în limba română, care este limba liturgică și administrativă a bisericei române gr. cat. Oare primesc și sfințiele lor din Gherla dela capitulele rom. cat. din Oradea, Sătmăr, Strigouă, Timișora etc. anunțiu funebrelă în limba română? Căci decă e vorba de ună bontonă socială, atunci reciprocitatea este cea dintăi condițiune. Decă e vorba însă de drept și de respectul propriu, atunci se umilesc numai acela, care face ună actă de curtoasiă, fără ca să i se răspundă la el. Despre rēlul obiceiului ce s'a învânat și în alte părți ou astfel de preveriri servile, vomă vorbi de altă dată.

—x—

Uneltiri contra unei școle române. În adunarea municipală din *Sepsi-St.-Georgiu* s'a adus, între altele, o hotărâre referitoare la înființarea unei școle de stat în comuna *Doboli-inferioră*. În comuna această se află o școlă română confesională gr. or. Ungurii dela cărma comitatului au decretat mărtea acestei școle, prin înființarea unei școle de stat. Parochienii români gr. or., în frunte ou bravală loră preotă, au protestat contra acestui plan infernal, înaintându o adresă către adunarea generală comitatensă. Această însă a respinsă protestul, și a aprobată decisul reprezentanței comunale, de-a se înființa o școlă de stat, declarând totodată, că membrii confesiei gr. or sunt obligati a plăti 5% pentru înființarea școlei de stat, decă școlă confesională va înceta.

—x—

Papa și episcopul Pavel. Foile unguresce publicaseră școirea, că episcopul rom. cat din Oradea, Schlauch, ar fi fost însărcinat de Papa de a exprima episcopului Pavel reprobaarea sa, pentru-că acesta a oprit de a se predica unguresce în dieceșă sa. Episcopul Schlauch desminte acuma această școire, și diaristului unguer, care l'a vizitat, a declarat, că Papa nu se amestecă nici decum în raporturile politice ale Ungariei.

—x—

Onomastica Majestății Sale la Arad. Din Arad se telegrafiază, cu data 18 Augustă: „Eri sēră orașul a fost frumosă iluminat. Stradale erau traversate de publică forte numără. Obicinuita traversare a stradeloră ou musica, în urma unei hotărâri ordinațiuni dela partea căpitanului de polițiă, nu s'a făcut, deoarece era temere, că cestiunea Pavelă va da nascere la demonstrațiuni în favorul lui Pitok Béla, care petrece aici, și că spiritele iritate voră repeta eventuală demonstrațiunile anti-române din anulă trecută”.

—x—

Incă un episcop „nepatriot”. Cetățenii din Ujpest au hotărât să ridice ună monumentă unei femei, care luase parte la luptele din 1848, îmbrăcată în haine de ofițer. Președintele comitetului a mers și la Episcopul Schuster din Vaț, rogându-l să contribuască spre acest scop. „Domnule!—hovádemlék? (Monumentă de honvegi). Eu am alte scopuri în vedere. Pentru așa ceva nu dau nimic!... Și e mare „consternațiunea” în totă țera! Oare nu-i voră sparge și lui ferestrele?”

—x—

Din Oradea-mare ni-se școire, că ou ocaziunea sēbătēoiloră unguresce, fiind bombardat și redacțiunea fōiei umoristice „Vul-

turulă”, ce apare acolo, au dispărut din acea redacțiune mai multe manuscrite.

—x—

Ofițeri noi. La ziua onomastică a Majestății Sale (18 Aug.) se numesă în totă anul de locotenenți acei elevi militari, cari au absolvat ou succesă academia militară din Wiener-Neustadt și cea tehnică militară din Viena. De astădată sflăm între cei numiți, pe următorii Români: Teodoră Romană, la reg. 43; George Isopesculă, la reg. Nr. 41; Max. bar. Petrino, la reg. de dragoni Nr. 9; Ales. bar. Vasilco-Serecki, la reg. de drag. Nr. 9; Drag. Ciobană, la reg. de art. Nr. 2; Nic. Pērvulescu, la divisia de bat. Nr. 25; George cav. de Sērbu, la bat. de pioniri Nr. 14. La honvegi Emilă Pascu, de cadet lociitoră la reg. Nr. 7.

—x—

Congresul studenților din România se va ține anulă acesta la Buzău în 1 Sept. La acestă congresă sunt invitați toți ascultătorii și ascultătorele de universitate și școlele speciale. Taxa congresului e de 6 lei 50 bani. Înscirerea e valabilă numai pentru studenții și studentele, cari frecuentăză cursurile universității. Pressa va fi reprezentată la congresă prin câte ună delegat de fiăcare diar.

—x—

Bătăia sângeră cu omor. Ună soldat român din armata honvegiilor și ună amic al său au fost atacați ađi nopte în ulița lungă din Brașovechiu, de către cinoi slugi. Unul dintre aceștia injunghiă c'ună cuțit pe soldatul, care lovită fiind în inimă, cădă mortă pe loc, ér amicul său fū injunghiat în mână. Mergēndu polițiștii și militarii la fața locului, cele cinoi slugi au fost arestate și duse la polițiă, care le-a dat pe mână justiției — Nenorocitulă soldată a fost Român din Brașovechiu, mai avea încă numai două luni de serviciu în armată.

—x—

Escadra rusescă în Franția. Din Paris se telegrafiază, că visita escadrei rusesce se așteptă pe la sfirșitul lui Septemvre. Nu se școie, decă escadra va merge la Toulon ori la Orleans. Este sigură însă, că toți ofițerii escadrei rusesce voră merge la Paris, unde voră fi primiți în modă sērbătoresc.

—x—

Scandală într'o școlă populară. Se școire din Alba-Regală: La încheierea anulă școlastică, Iosif Palmay, învățatorul dela școlă populară din Tóváros, a făcută arētare la senatul școlar, că învățatorul dirigentă de acolo, Julius Sziklay, ca și ceilalți colegi ai lui și petrecă totă timpulă menită pentru instrucțiune, la jocă de cărți, ou beutulă și fumatulă etc. Senatul școlar a tras în urma această pe toți învățătorii din Tóváros, în cerocetare disciplinară și i-au transferat la o altă școlă. Amintitulă învățator dirigentă, Sziklay, nici n'a așteptată rezultatul cerocetării, ci și-a dat demisia, dicēndu că transferarea sa o priveșce ou o pedepsă, ce i s'a dat, fără ca mai înainte să fiă ascultat.

—x—

La institutulă pedagogică teologică din Aradă înscrierile elevilor pentru anulă școlastică 1893/4 se voră face în zilele: 1 și 2 Septemvre călindariulă nou a. o. între orele dela 8—12 înainte de amēdi, ér între orele dela 3—6 după amēdi a aceleși zile se voră ține esamenele de repetițiune ou elevi îndreptățiți la acestea; în ziua de 3 Septemvre n. se va celebra invocarea Duchului sfânt în biserica catedrală, și apoi se va face sfințirea apei în sala mare a seminarului diecesan. În 4 Septemvre se voră începe prelegerile.

—x—

Foc. Astă nopte pe la orele 1 a izbucnită ună focă în casele din Ulița lungă (Brașovechiu) din jos de birtulă la „doi uriași”. Foculă a mistuit 5 șuri.

—x—

Camera de comerț aduce la cunoștință esportatorilor în Germania, că atestatulă de origine, pretinsă în timpulă din urmă de autoritățile de vamă germane, despre articuli din Austro-Ungaria, se basază pe o greșală, și că autoritățile amintite au

fost îndrumate, de a nu mai pretinde ast fel de atestate

Adunarea Asociațiunei amânată.

A v i s ū.

Avemă onore, de a aduce la cunoștința publică, că comitetul nostru, în urma îngrijitorilor vești primite despre lățirea colerei, în ședința de astădi a amânată, pe timpă nedeterminat, adunarea generală a Asociațiunei transilvane, convocată pe 27 Augustă n. a. c. și zilele următore în Năsăud.

Dată din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiu în 16 Augustă n. 1893.

Dr. Il. Pușcariu, vice-președinte. Dr. Amosă Frăncu, secretar II.

La afacerea din Oradea-mare.

„Budapești Hirip” aduce școirea, că Episcopul Pavel a rugat pe cale telegrafică pe ministrul de interne Hieronymi, ca să introducă în contra lui cercetare oficioasă.

*

Canonicii din Oradea: Vela, Dr. Lauran și Șarkadi au adresat primarului orașului următore scrisore: Magnifice d-le! Premitemă înainte de tōte, că nu din comisiunea Esc.-Sale a Episcopului nostru școiemă șirurile aceste și prin această nu voimă să alterămă hotărârea luată de I. Pr. S. Sa de a se rectifică înainte autorităților sale superioare. Dēr fiindcă atâtă broșura lui Pitok, câtă și diarele se provocă mereu la circularul Episcopului dăto 30 Novembre 1892 cu numărul 1875, întorcându-l și provēdēndu-l ou comentare, cari nu potă avē efectă bună asupra linișțirii spiritelor; considerând, că circularule și așa suntă documente publice, cari, ca produse de tipar, nu potă încunajura atențiunea autorităților de pressă, considerând mai departe, că Episcopul Pavelă până acuma numai în aceea și-a aflată mângăiere, că n'a greșit nimeni contra patriei sale, dēr absentându din ședință, nici el însuși nu putea școi textulă verbală ală circularului său și până-ce acela i se va trimite dimpreună ou cele-lalte documente necesare la rectificarea propriă: noi ne simțim îndemnați a insera aici partea incriminată din vastulă circularu, care în traducere verbală sună astfel: Nr. 1759/1892. Revidândă tabelule despre starea școlilor diecesane, ne simțim îndemnați a dispune următorele: a) În parochiile acele, în cari poporul pōte nu și mai vorbesce limba bisericei sale. În școlă totuși cetire și scrierea, sântele rugăciuni, cantulă bisericesc, catechisarea elementară și introducerea școlarilor în împărțășirea cu ss. sacramente ale mărturisirei și cuminecătorei, să se facă în limba bisericei, în limba maternă, pentru-că unde această se tōce din vedere ni-se ruinează însăși biserica, ritulă și religiunea părinților. Din aceste reese, că dispozițiunea circularului se referesce numai la acele parochii, cari nu mai vorbesce limba bisericei, adecă, cari au uitat. 2) Că în aceste parochii însușirea cetitului și scrisului în limba bisericei (română s. rutenă) numai în acea măsură se dīce de dorit, încâtă e neapărată de lipsă, ca credincioșii să trăsă după ceremoniile bisericei lor. 3) După circulară chiar și instrucțiunea în aceste obiecte putēndu-se întempla și în limba maternă, instrucțiunea în limba maghiară nu se eschide. 4) Din circulară nu se pōte vedē tendința de a se propune tōte obiectele în limba bisericei și această o combată chiar și praosa observată în școlēle aceste, în cari tōte cele-lalte obiecte se propună esclusive în limba maghiară. În fine d-nii canonici se rogă de primar, că ruia fi trimisă și ună esemplară din circularul amintit, să deslușesce publiculă în sensulă acesta.

În Oradea mare s'a începută o mișcare „patriotică” de a înființa o filială pentru „Erke”.

O scrisore a lui Rimler.

Este știut, că contele Karolyi Gábor a făcută o declarațiă, în care nēgă ori ce solidaritate cu faimosul emisar maghiar Rimler, declarațiă, care mai cuprinde și expresiuni nu tocmai măgulitoare pentru persoana acestuia. La această Rimler răspunde printr'o scrisore adresată din Parisă către „Pesti Napló”, în care dīce:

Victoria principiilor partidei independente ar ușura o multă o politică esternă înțeleptă, dēr partida independentă s'a dismembrat în fracțiuni, și fracțiunile aceste s'aruncă una în contra celeilalte, și pe când, d. e., d-lă Pázmándy rămâne pe lângă punctul său de vedere, pe atunci contele Károlyi Gábor nu numai că devieză dela sine ori ce solidaritate, ci află chiar de necesar a vătēma și persoana mea privată. Cu dovede, ce le am la mână, potă să arătă, că nu este adevărat, că d-lă contele Károlyi Gábor n'ar fi știută nimic despre acele tratative, cari au decursă înainte de ultimele alegeri, ou bărbați franceși din diferite partide, ou scopă, ca acestia să pună la dispozițiunea partidei independente sume însemnate de bani sub titlulă, de sigură, de a aduce servii contra triplei alianțe. Începēndu dela acțiunea înainte de alegeri și până la călătoria lui Pichon, întemplată la sfirșitul lui Martie din anulă trecut, nobilulă contele (Karolyi Gábor) a figurat, ca factoră însemnată, în tōte fazele afacerii, căci dōră tratativele aceste s'au întemplat în preșența mea, la locuința dēnsului. Precum despre subvențiunea pentru scopuri electorale, așa și despre sumele pentru înființarea unei foi cotidiane radicale și contrare alianței ou Germania, contele Karolyi Gábor a avută cunoștință ba era chiar și hotărâtă, că fōia va eși sub numele lui. Cuteză a susținē — ceea ce de altmintrele și recunoșc deputații din stānga extremă — că ei cu toții au fostă introduș, c'etai un secret de polichinelle, în aceste tratative, altfel partida la totă casulă și-ar fi ținută de datoră a rupe în această cestiune ori ce solidaritate ou Pázmándy, contele Károlyi și cu alți domni deputați, și la timpulă său a face o declarațiă oficioasă.

Ce privesce călătoria mea în Rusia, este adevărat, și o recunoșc bucoros, că n'am primită însărcinare formală pentru ea, dēr eu așa ceva nici nu mi-am arogat; trebuie însă să declară aici, că atunci când a venită mai întâi în vorbă călătoria mea în Rusia, tocmai contele Károlyi Gábor a fostă, care, motu proprio — repetă: motu proprio — mi-a oferită o scrisore de recomandățiă către amicul său contele Vóronzov Dashcov. Credă, că nu peste mult voi sosi în Budapesta, și, în interesul reputațiunei mele, imi voi ține de datoră a-mi da sēmă și despre alte afaceri pendente, înainte unei comisii de deputați.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.”

Cernăuți 20 Augustă. Șeful nostru, Al. br. Vasilco, a reposat la Berhomet, moșia sa.

(Baronul Al. Vasilco, fostă mareșal ală Bucovinei și consilieră intimă ală Majestății Sale, era unul dintre cei mai însemnați bărbați în viața publică a Bucovinei. Omă ou autoritate chiară și la locurile mai înalte, a știut să întrevină tot-deuna când interesele naționale române erau primejdite. Ne este încă în viață memoria atitudinea lui bărbătescă, sprijinită de toți Românii din Bucovina, în afacerea Pace-Mustașă. Mai pe urmă amă cetită despre dēnsulă, când ou jubileulă Eminenței Sale Metropolitului Morariu și ou ocaziunea adunării generale a societății „Concordia” din 11 Iul., la care a fostă și el de față — Red.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maioră.

Cătră Onor. Public Român!

Am deschis de vre-o câțiva ani aici în Brașov o școală privată de lucru de mână și de menajiu pentru fete, însoțită totu-odată și de instrucțiune teoretică în studiu.

În acest timp m'am ocupat mult cu ideea unei adevărate instrucțiuni reclamate de chemarea femeilor noastre de astăzi. Și astăzi felul am ajuns acum a pune cursul condus de mine pe o basă, care se corăspundă chemării sale.

Principiul, de care sunt condusă, 'mi este: să mijlocesc fetei, care a absolvat vre-o școală de învățământ, o pregătire cu deosebire practică, și pentru sistemizarea și complectarea cunoștințelor de lipsă unei femei, și o pregătire teoretică, pentru ca înzestrate cu această pregătire să fie bine orientate în toate direcțiunile chemării lor.

Amăsurat acestui principiu mi-am dat silința, cu împreuna sfătuire și conlucrare a omenilor competenți de școală, ca să compun pentru cursul condus de mine o programă, prin care să se împărțască toate acele învățături, care au să cuprindă pe femeie pentru datorințele și lucrările de căpetenie, ce fiă-care femeie le înțelnească în viață.

În acest internat se voru preda: totu felul de lucru de mână femeescă ca: torsul, țesutul la răboiu simplu și mecanic, vâpsitul tortului, cusutul, croitul, brodatul (chindisitul), impletitul; mai departe din economia casei: gătitul bucatelor, spălatul și călcatul; și apoi pentru completarea și sistemizarea cunoștințelor teoretice: religia, pedagogia și higiena, legumăritul, principii de comptabilitate, aritmetică, istoria, geografia și limba și literatura română, predate de profesori dela gimnasiul român de aici. La dorință fetele mai pot primi și instrucție în limbile: germană, maghiară, franceză și în piano.

Tote aceste se voru preda în trei cursuri de câte un an.

În acest curs se voru primi eleve, care au trecut de 12 ani și au absolvat vre-o școală, pe lângă o tacsă de 14 fl. pe lună, pentru care va căpăta instrucția, vîptu bun și curățire în internat.

Elevele esterne, care voescă a avé menajiu la mine, voru solvi pentru menajiu și instrucțiune pe lună 10 fl., érá fără menajiu 4 fl.

Voi mai primi în acest internat pentru îngrijire, locuință și vîptu, pe lângă tacsă de 14 fl. pe lună, și fete, care voescă să-și urmeze studiile la vre-o școală aici în Brașov.

Cursul se va începe cu 1 Sept. a. c. v. Aducă această la cunoștința acelor părinți, care se interesază de acest fel de creștere a ficelor lor.

Brașov, în 15 Iulie 1893.

Cu totă stima

Maria Belu

Strada Hirscher Nr. 19.

Cursul pieței Brașov.

Din 20 August 1893.

Bancnote rom. Comp.	9.87	Vënd.	9.90
Argint român.	9.80	"	9.88
Napoleon-d'ori	9.90	"	9.94
Galben	5.80	"	5.83
Ruble rusești	128.—	"	—
Mărci germane	61.30	"	—
Lire turcești	10.92	"	—
Scris. fonc. „Albina“ 6%	101.50	"	—
" " " 5%	101.50	"	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 August 1893.

Renta ung. de aur 4%	115 65
Impr. oăil. fer. ung. în aur 4 1/2%	126.35
" " " argint 4 1/2%	100.50
Oblig. " " de ost. I. emis.	126.50
Bonuri rurale ungare.	95.45
Despăgubirea dijmii de vin.	98 75
Imprum. ung. cu premii.	148 75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin.	142.—
Renta de hârtie austr.	96.55
" " argint	95 80
" " aur	118 80
Losuri din 1860	145.—

Acții de-ale Băncii austro-ungară.	978.—
" " " ung. de credit.	418.50
" " " austr. de credit.	334.75
Galben imper.	5.95
Napoleondori	9.93
Mărci imp. germ.	61.57 1/2
London (lire sterlinge).	125.90
Rente de corone austr.	95.95
" " " ung.	93.85

Nr. 5366-893.

PUBLICAȚIUNE.

Din incidentul noului pericol amenințator de coleră se provocă, conform înaltei ordinațiuni ministeriale de interne din 10 August a. c. Nru 68450, toți hotelierii, posesorii de ospetării și hanuri, precum și dătorii de quartire private că pe lângă evitarea consecințelor legale, să anunțe acestei autorități pe toți cei sosiți din străinătate și din țera internă.

Anunțarea acesta are să se facă în ziua proximă după sosirea respectivilor și în casu decă acestia au sosit înainte de prânđu, în aceeași zi.

Tot-deodată se provocă fiă-care, ca imediat să arate acestei autorități ori-ce bolă suspiciôsă de coleră. Brașov, 16 August 1893.

205-1-3 Căpitănatul orășenesc.

Nr. 322-1893.

Concurs!

Pentru anul școlastic 1893/4 sunt a se ocupa 14 stipendii à fl 50. — menite pentru eleve de părinți mai lipsiți de mijloce, care voru fi adăpostite în internatul împreună cu școla civilă de fete a Asociațiunei transilvane. Dece (10) din aceste stipendii s'au creat din suma de 500 fl. v. a., votată Asociațiunei transilvane în scopul arătat de adunarea generală din anul 1893 a institutului de credit și economii Albina în Sibiu, ér patru (4) din suma de 200 fl. donată Asociațiunii, după cum arată concludul comitetului subsemnat dela 20 Iunie 1891 Nru prot. 89, de d-lu Dr. Aureliu Maniș, notaru public reg. în Oravița.

Pentru ocuparea acestor stipendii se escrie concurs, cu terminul până la 25 August 1893.

Cererile au a se înainta „Comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiu.“ La acele sunt a se aclude:

a) carte de botez în originalu séu în copiu legalisat;
b) testimoniu școlastic de pe semestrul II alu anului școlastic 1892-1893.

c) Atestat despre condițiunea și starea materială a părinților. Sibiu, în 16 August 1893.

Presidiul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român:

Dr. Il. Pușcariu m. p. Dr. Amos Frâncum. p. vice-președinte. secretar II. 206-1-1

Nr. 324-893.

Concurs.

Pentru ocuparea unui postu de învățatoru suplent la școla civilă de fete cu internat a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, prin acesta se escrie concurs.

Doritorii de a ocupa postul amintit au să presente următoarele documente:

a) atestat de botez;
b) documentu despre cualificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățatoru suplenti la școla civilă.
c) o arătare în scris despre studiile pregătite și despre ocupațiunea de până acum.

d) arătarea specialității pentru care sunt pregătiți cu deosebire și e) să dovedescă, că posedu perfectu limba română și limba germană în vorbire și scriere.

Cunoscerea și capabilitatea de a propune perfectu limba germană se consideră ca condițiune absolută pentru conferirea postului menționat.

Concurentul, care va fi alesu învățatoru se obligă a propune până la maximul de 30 ore pe săptămână.

Alesul va primi salarü anualu de 600 fl. și 100 fl. bani de curățire.

Concursele însoțite de documentele numite mai sus să se presente subsemnatului comitetu până la 16 Septembrie 1893.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. ținută în Sibiu la 6 August 1893,

Dr. Il. Pușcariu m. p. Dr. Amos Frâncum. p. vice-președinte. secretar II. 207-1-1

Se caută unu practicant pentru farmacia FRĂȚII KONYA din Iași, care să fi absolvat 4-5 clase gimnasiale. A se adresa, Strada castelului Nr. 88 Brașov. 1-1

Institutul de băeși „CULTURA“ Buzeu (România).

Se caută un ténérü, care a terminat 8 clase gimnasiale, ca profesor de clasele primare și mediatore pentru cl. I, II, III și IV gimnasiale de limba latină și matematică în susu numitul institut.

Doritorii se voru adresa Direcțiunei acestui institut, celü mult până la 15 August v. a. c., trimțându actele lor în copie. séu originalu. Salariul lunarü 100 lei noi și întreținerea complectă.

Directorü:

Ioan Bogățianu.

203,3-5

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscribiunei administrațiunei. În casul publicării unui annciu mult de odată se face scădămănt, care crește cu câtu publicarea se face mai multe ori.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI“

Noutate! Am onore a face cunoscutu enoratoru dómne că potü învăța într-o singură lecție metoda mea propriă, nouă și lesne de aplicatü despre

spălatul rufelor și călcatul cu ferü, care metodă e recunoscută ca cea mai practică de o multime de persóne și institute publice, în urma căruia cu ori care fierü de călcatü se produce lustrul celü mai scilpitorü și albü ca zăpada.

voi fi aci în orașu numai 6 zile la „HOTEL EUROPA“ Nr. 17.

Plata pentru o lecție 1 fl. în fiă-care di dela 2-4 ore după prânđu. Aducëndü o rufă călcată, se póte convinge la fața locului despre metoda mea.

Cu totă stima
I. KLAKSBRUNN,
institutü c. reg. conces din Viena.

204,2-2

SCHLICK Turnătoria de ferü și fabrica de mașini
SOCIETATE PE ACȚII ÎN BUDAPESTA
FABRICA ȘI BIROUL CENTRALÜ: VI., Külsö väczy-út
BIROUL ÎN ORAȘU ȘI DEPOSITULÜ: VI., Podmaniczky-uteza 14,
Filiala depositului: VIII., Kerepesi-út 77 sz.

Garnituri de treieratü cu aburü și cu vârteju (Göpel), mai departe

Pluguri cu 2 și 3 feare patent. SCHLICK distinse cu mai multe premii din cele mai mari

Pluguri Rayol patent, Pluguri cu unü ferü sistemulü Rayol, originale Schlick și sistemü Vidats. Unelte pentru lucrarea pământului, grape și spărgători de bulgări.

Mașini de semănatü în rânduri „HALADAS“, patentate Schlick și tote mașinele agricole.

Mori pentru curățitul cerealelor, mașini pentru prepararea nutrețului, mori pentru urütü.

Mașini originale americane pentru legatü snopii și mașini pentru cositul bucatelor, mașini de cositü érba, drumuri de ferü transportabile pentru câmpü etc.

Prețurile cele mai estine. — Condițiuni favorabile pentru plată.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

17-18.